

Zpráva o činnosti kontrolní a revizní komise Hnutí Brontosaurus

Členy KRK v uplynulém volebním období byli Josef Pepa Ferenc (volný člen), Tomáš Kory Koráb (ZČ HB BRĎO Ayhuazca Čejkovice) a Ivana Waxí Richterová (ZČ HB S.U.P., předsedkyně KRK).

Pro Pepu a Koryho to byl první rok v KRK. Své funkce se zhostili náramně. Především jejich zásluhou se podařilo obnovit kontroly na akcích po covidu. V průběhu celého roku jsme navštívili kolem 20 akcí pro děti i mládež. Zastoupena byla rovněž většina programů Hnutí. Dlužno poznamenat, že při výběru akcí jsme se (nejen z technických důvodů) řídili spíše doporučením koordinátorů a brontokalendářem. V příštích letech by bylo vhodné navázat a vzít v potaz i zastoupení jednotlivých článků, klubů a regionálních center: Dosažitelný cíl je navštívit každého alespoň jednou za tři roky.

I ostatní činnost KRK byla pestrá. První kontrola prověřila členství zvolených kandidátů. Věnovali jsme se dlouhodobým tématům: Vnitřní i vnější transparentnosti Hnutí, zápisům do sbírky listin, servisům ústředí a dalším. Snažili jsme se posilovat roli konzultací s KRK a předběžné opatrnosti. Podíleli jsme se i na aktuálních tématech, zejména zabezpečení údajů nejen osobních. Zveřejnili jsme metodiku pro kontrolu akcí. V neposlední řadě jsme sledovali zápisy z jednání výkonného výboru a (dle našich sil) se zabývali případnými nejasnostmi.

Nejen letos jsme dostali zcela vážně míněný **podnět, který tímto předáváme k zamyšlení valné hromadě**. A sice, zda je v souladu s našimi stanovami (programovými cíli), abychom se věnovali i tématům, která nejsou dostatečně konstruktivní anebo která nedávají navzájem radost.

Zákon spolkům neukládá povinnost zřídit kontrolní ani rozhodčí komisi (§ 243 NOZ). Chceme-li se dohodnout, že KRK v rejstříku zapsaný mít nebudeme, můžeme. Můžeme se dohodnout i na tom, že se přesto nějaké formě kontroly podřídíme. Pak se lze dohodnout kupř. i na tom, že Hnutí si bude kontrolovat pouze činnost na určitých akcích.

V následujících třech částech máte možnost se podrobněji seznámit s vybranými výstupy naší činnosti. V první řadě bychom se s vámi chtěli podělit o Pepovu zprávu o působení v KRK. Nechybí tradiční doporučení dobré praxe na akcích. Následuje rekapitulace procesu rozluky s regionálním centrem Hnutí Brontosaurus Jeseníky a znepokojivé postřehy k zamyšlení. Třetí část shrnuje příklady dobré praxe péče řádného hospodáře, která jsme si odnesli z hospodaření s výtěžkem sbírky Zachraňme Jeseníky. Valné hromadě doporučujeme zpřísnit pravidla pro oznamování záměru pozbýt nemovitost.

Pepova zpráva o působení v KRK (redakčně zkráceno):

„Přátelé, vzhledem k tomu, že nejsem ekonom, člověk znalý nových technologií, nebo právník, věnoval jsem se v loňském roce v rámci činnosti Kontrolní a revizní komise kontrolám na různých akcích napříč Hnutím Brontosaurus z hlediska naplňování Programových cílů HB, v rámci Stanov HB, a naplňování Brontosauří metody na akcích.

Setkal jsem se na akcích s mnohými z vás, přítomných delegátů, a kromě kontrolní činnosti jsem si taky všude užíval každou chvíli. Na žádné z nich jsem se nesetkal s tím, že by neklapala organizace práce, nebo volnočasového programu, že by nebyly správně vyplněny papíry, vybrány příspěvky, nezajištěný nocleh, hygiena, stravování ... Naše hnutí má výborné, spolehlivé a nadšené organizátory – vás.

V péči o přírodu, památky, vedení Brd'at, vzdělávání, školení, jsem všude zaznamenal naplňování Programových cílů HB v celé jejich šíři. Pomáháme na plné pecky, jako vždycky. Několikrát jsem se s Vámi podělil, že mně dojde, když vidím nasazení a radost účastníků, vidím jejich rozzářené tváře a slyším smích kolem, jako už skoro padesát let.

To ale není úplně všechno. Zažíval jsem v podstatě všude **přesahové okamžiky**, kdy jsme svou prací a přítomností na lokalitě místní lidičky motivovali, nadchli a postrčili v jejich snažení. I když se o naši kontrolu neucházíte jako o VIP propagaci, takže by nebylo fér jmenovat, **přesahy, které jsem měl příležitost sdílet, považuji za důležité jak pro povědomí a zapojení veřejnosti vně hnutí tak i pro nás samotné.**

Tak, konec chvály. ;

Samozřejmě máme i rezervy. Školení BOZP před prací na akcích bývají leckdy formální, protože se nám zdá, že tato pravidla bezpečnosti a to, jak zacházet s nástroji a náradím, už všichni znají. Ale pro prvoúčastníky je to všechno nové a pro ostřílené brontosauiry taky platí, že opakování je matka moudrosti. Berte prosím na akce pracovní rukavice navíc pro ty, co je zapomenou.

Někdy se taky na akci stane, že ORG svým vysokým pracovním tempem ve snaze jít příkladem zapomene na to, že každou práci si mají osahat všichni, zejména právě prvoúčastníci, a snaží se co nejvíce odedřít všechno sám. Ale při práci je třeba **naučit všechny**, zejména prvoúčastníky, jak se zachází s kosou, jak naložit kolečko, jak neohrozit ostatní krumpáčem, a všechno ostatní. Odjedou pak z akce s dobrým pocitem, že se něco naučili, že něco dokázali, a příště přijedou zase.

Poslední téma – šetření papírem. Ne všechno musí být vytištěno, když je možné předat informaci digitálně. Taky můžeme šetřit současně papírem i časem, když už třeba při workshopech nebudeme dál hledat svou identitu, kterou už stejně dávno máme.

Na závěr jen konstatování – díky vám všem, všichni jste báječní.

Tak zase při kontrolách někdy, někde.“

Další doporučení dobré praxe na akcích:

Snažte se předcházet plýtvání přebytky potravin. Ač jde o náročný úkol, nezdar bije do očí. Co s tím? Mějte po ruce jednoduchý plán. Pro začínající organizátory sdílí Hnutí na mozku výbornou kuchačku. Trvanlivé potraviny lze věnovat do brontosauřích skladů. Můžete preventivně požádat účastníky, aby si s sebou přivezli obal na přebytky. V současnosti se setkáváme s postcovidovým fenoménem rušení účasti na poslední chvíli. Pokud jídlo nepřipravujete sami, zkuste předem požádat dodavatele o změny na poslední chvíli (kupř. upřesnění množství vařené trvanlivé přílohy).

Poslouchejte svého zdravotníka. Můžete být opatrnější, nebuďte ale odvážnější. Zdraví účastníků neohrožujeme na doporučení zdravotníka například při aktivitě nevhodné do náročného terénu či počasí, zanedbáním pitného režimu či při podezření na zkažené jídlo.

Pokud berete na akci účastníka se zdravotním omezením, berte je vážně. Pamatujte, že je-li takový účastník zodpovědný, je pravděpodobně i nejlepším odborníkem na své zdraví, jakého máte. Rizikový účastník by se nikdy neměl ocitnout bez svých akutních léků (kupř. když dojde v rámci programu k náhlému výsadbku mimo zázemí). Na lehkou váhu neberte ani požadavky na spánkový režim či psychickou zátěž.

Rozluka s regionálním centrem Hnutí Brontosaurus Jeseníky (2019–2022)

Shodou okolností přísluší současnému KRK vyjádřit se k celému období rozluky. Vycházím ze stavu věcí v roce 2018, zpráv z jednání VV, RHB a VHHB, veřejných zdrojů, zpráv z lokalit a interních dokumentů Hnutí. RC HBJ součinnost neposkytlo.

V RC HBJ probíhala méně či více itenzivní intervence od dob předlužení v roce 2013. Začátkem roku 2018 odstupuje většina rady RC HBJ kvůli vážným neshodám v hospodaření. (V radě tehdy působili a odstoupili i tehdejší předseda HB a KRK HB.) Následně se hledala shoda na minimu požadavků na pobočný spolek Hnutí. Nenachází se a rodí se záměr rozluky.

Rozluka by měla nahradit formální vystoupení pobočného spolku z Hnutí (rozdělení odštěpením, § 179 NOZ), u kterého panovaly oboustranné obavy z právní složitosti, z možné spoluzodpovědnosti za předluženost a z administrativní zátěže pro všechny složky Hnutí. Tzn., jednak že RC HBJ projde formálním procesem zániku (likvidace), jehož zůstatek se Hnutí zaváže převést na nový spolek. Jednak, že se dohodne míra péče o lokality RC HBJ s brontáry. Jednak, že se poskytne RC HBJ přiměřený čas na zrušení, bude-li dbát přijatelných způsobů hospodaření a dostatečně si plnit formální povinnosti.

Záměr rozluky byl představen společně RC HBJ a tehdejší VV na valné hromadě Hnutí 2019. Podle usnesení jej tenkrát VHHB nevezala na vědomí, nic neslíbila ani nenařídila. Nedochoval se vyžaditelný harmonogram rozluky ani závazky pro přechodnou dobu. Záměr rozluky přešel za Hnutí na nový výkonný výbor. Po roce přišel covid, kdy bylo třeba soustředit energii na činnost Hnutí. Po delším období liknavosti vznikl za spolufinancování Hnutí nový spolek. Byla uzavřena smlouva o spolupráci, která nepojednává o konkrétních lokalitách.

-> Prameny. Na Studničním vrchu proběhla poslední víkendovka (ZČ HB Zeměchvály) na jaře 2017. Dlouhodobý pronájem chátrající chaty Maxovka byl ukončen. Obnovené prameny udržují místní (včetně projektu RC HBJ Správců drobných památek).

-> O Zastávku pečuje pozemkový spolek Rychleby (předseda Zdeněk Frélich), pořádají se tu brontárny (ZČ HB Baobab, ZČ HB Zvonek, ZČ HB Zastávka). Od roku 2019 se PSR pouští do finančně náročnějších projektů: Oprava střechy hobitína, zajištění seschlých stromů, legalizace hobitína, získání sborů na lokalitě. Přímé výdaje (dosud, bez sborů, cca 135 tisíc Kč) podporují dary notně účastníci akcí.

RC HBJ se pro spory s nájemci sousedních pozemků, kteří by rádi Zastávku pro sebe, z lokality stahuje. V případě nákupu sborů přislíbilo přispět 10-15 %, ze zbytku sbírky Zachraňme Jeseníky doporučuje nakoupit spíš pozemky na Johance u Vídnavy.

-> Muna. V průběhu rozluky RC HBJ doprodává většinu budov z bývalého vojenského areálu Muna, které dostalo darem pro vizi městečka neziskových organizací. Podle katastru nemovitostí se ocitlo mimo neziskový sektor šest budov ze sedmi patřících ještě RC HBJ (zůstává „festivalová“ budova) a čtyři z MNO (včetně bývalé budovy rušeného ZČ HB Muna).

V říjnu 2022 je oficiálně zapsáno Městečko neziskových organizací na Muně, které zakládá šest dosud aktivních neziskových organizací (všechny vyjma RC HBJ). KRK nestihl zjistit, zda probíhá a v jakém stadiu je převod vyvlastňovacích smluv (v původním znění značně nevýhodných ve prospěch RC HBJ).

Co budí znepokojení:

-> Zda se navenek reprezentuje nový spolek (Brontosaurus Slezsko, z.s.) tak, aby bylo zřejmé, že jde o samostatný subjekt.

-> Zda je vhodné uzavírat partnerskou smlouvu se spolkem s takřka doživotním nejvyšším orgánem (obdobnou situaci jsme neakceptovali u ZČ HB Modrý kámen), popřípadě bez deklarace plnění povinností zveřejňovat účetní závěrky a vydávat výroční zprávy.

-> Zda má VV dostatečně indicie, že RC HBJ hospodaří po dobu rozluky s péčí řádného hospodáře. Zejména, zda je vytvářena dostatečná rezerva pro zjištěné úkony při likvidaci RC HBJ a založení nového spolku a zda je rezerva k tomuto účelu skutečně využívána.

-> Zda dochází k hospodárnému využití zbytného majetku spolku skrze Zeměslužby (s.r.o.). Loni v létě půjčilo RC HBJ Zeměslužbám většinu ze získaných prostředků na knihy o Zmizelém Jesenicku (180 z cca 200 tisíc Kč). RC HBJ rovněž přišlo se záměrem přemístit k Zeměslužbám maringotky, které dosud poskytovaly zázemí na Zastávce.

-> Zda nedošlo k tvůrčí optimalizaci provozních výdajů RC HBJ tak, aby bylo o fous zdárně ukončeno insolvenční řízení Tomáše Hradila.

-> Záměr výkonného výboru upustit od využití výtěžku sbírky Zachraňme Jeseníky k nejnutnějšímu zajištění jesenických lokalit s brontárnami.

-> Záměr výkonného výboru spolufinancovat úkony související se vznikem nového spolku dle návrhu RC HBJ a s likvidací RC HBJ.

Zjištěné nedostatky při hospodaření s výtěžkem sbírky Zachraňme Jeseníky

Při hospodaření s výtěžkem sbírky Zachraňme Jeseníky se Hnutí nesoustředilo na formální stránku věci. Lze to pochopit. Pro mnohé byl tehdy zárukou spolehlivosti sám o sobě morální závazek RC HBJ: „Hnutí Brontosaurus Jeseníky děkuje všem, kteří mu v dobách těžkostí a krize pomohli. Tato dobrá vůle nebude zapomenuta, máte to u nás :-). Děkujeme, že jste nás v tom nenechali. Ani my nebudeme vůči myšlenkám a potřebám HB a Vaším lhostejní.“

Co se stalo? V roce 2013 uspořádalo Hnutí převážně interní sbírku Zachraňme Jeseníky. Cílem bylo současně vylepšit finanční situaci RC HBJ a ochránit jak jesenické lokality tak ostatní vybrané prostředky v případě krachu RC HBJ. Ke krachu nedošlo, nicméně RC HBJ si zástavu nevykoupilo zpět. Ta pak byla prodána podle návrhu RC HBJ mimo neziskový sektor.

Dá se říci, že se na straně pořadatele sbírky (bez započtení inflace) proinvestovalo zhruba 90 tisíc Kč. Jde o částku zanedbatelně nízkou, vezmeme-li v potaz osobní nasazení pro RC HBJ v uplynulém desetiletí.

Stalo se tak v důsledku chyb, které se mohou z pohledu generála po bitvě zdát až banální. Především bychom se z nich měli poučit co do dbaní péče řádného hospodáře.

1. poučení: Pokud chcete pořídit si či předat nemovitost-lokalitu (naše hlavní činnost dle čl. 2.3.c), nejprve si zjistěte, jestli je možný převod sponzorským darem (usnesení vlády č. 334 z roku 1999). Pokud ne, řiďte se odhadní cenou a pravidly pro výkup a prodej státních pozemků (levněji lze prodávat v insolvenční).

2. poučení: Pokud chcete solidárně půjčit peníze tak, aby byly kryté existujícím majetkem (případně i chráněny před inflací nebo vývojem realitního trhu), postupujte jako banky u hypoték (rezerva hodnoty, zástavní právo, obměnitelný úrok). Je jen velmi málo dluhů, které mají při krachu přednost před zástavním právem.

3. poučení: Pokud se rozhodnete investovat zbytný majetek spolku, mějte záměr dobře promyšlený. Ať už investujete kupříkladu do kryptoměn, akcií či nemovitostí, mějte na paměti, že byste neměli prodělat.

4. poučení: Se souhlasem výkonného výboru lze nemovitý majetek vyvést z Hnutí poměrně rychle. A to, aniž by se o tom organizační jednotky zavčas dozvěděly.

Nejen vzhledem k objemu nemovitého majetku pobočných spolků a nemovitého majetku Hnutí spravovaného kluby **doporučujeme valné hromadě rozšířit tříměsíční oznamovací lhůtu pro nakládání s nemovitostmi pobočných spolků i na nemovitosti Hnutí a zpřísnit podmínky pro udělování výjimek.**

Zprávu sestavila Ivana Richterová, předsedkyně KRK, 23. 2. 2023